

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezumni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekst, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Novi davki.

I.

Finančni odsek obravnava sedaj takozvani „mali finančni načrt“, ki ga je sestavil dr. Steinwender. V glavnem obstoji ta načrt iz sledečih točk: 1. Povišanje osebne dohodnine. 2. Povišanje davka na žganje. 3. Davek na vžigalice.

Ravno pravi čas si je izbrala vlada, da pride s povišanjem davkov. Povsod drugod je trgovska konjunktura izvrstna, samo pri nas je trgovina skoro popolnoma prenehala. In zakaj? Upliv je to naše tako modre balkanske politike. Vzrok temu ni samo zaprtje mej balkanskih trgov. Politika našega zunanega ministra je pravzaprav povzročila krizo. Grof Berchtold je prisilil banke, da se preskrbe z rezervami za slučaj vojne, vsled tega so te odtegnile kredite trgovcem in tovarnarjem, in posledica je bila, da je prišlo stotine trgovcev v konkurz, da je tudi naš industrijski trg popolnoma uničen. Naša zunanja politika je povzročila, da se je začelo ljudstvo bati, da se zapletemo v vojno in začelo je dvigati svoje prihranke iz hranilnic. Radi te bojzani tudi trgovci niso naročevali več pri tovarnah v polnem obsegu. In tako smo lepo tako daleč prijadrali, da smo v polni gospodarski krizi, dočim v drugih državah naravnost cvete trgovina, obrt in industrija.

In ta trenutek je država s priznano spretnostjo porabila, da pride z novimi davki. Dobro in potrebno je, da se omeji škodljivo žganje. Nihče ne bi imel kaj proti temu, če bi se žganje obdačilo tako visoko, da bi ga navaden človek sploh ne mogel plačati. A medtem, ko se nalaga na liter žganja 50 vinarjev davka, se računa na isti konzum kot sedaj. Natanko je že izračunano, da bo nesel ta davek okroglih 42 milijonov kron na leto. Posledica tega davka torej ne bo omejitve žganje, ampak indirektni višji izdatek najrevnejšega ljudstva. Ko se pa na ta način obdači onega, ki najtežje pogreša vsak vinar, plačuje Avstrija nemoteno velikim posestnikom žganjarn ogromne svote v obliki kontingenta — v podporo. To se pravi: Kdor izdelava v svoji žganjarni gotovo množino žganja, se ga manj obdači. Tako je svoj čas prinesla dunajska „Arbeiter Zeitung“ sledeči seznam gospodov, ki so deležni te — podpore:

Na Češkem:

knez Fürstenberg	311.430	Pfeifer in Komp.	48.840
knezi Schwarzenberg	144.700	grof Wratislawski d.	46.062
knez Auersperg	129.717	vitez Goldreich pl. B.	42.240
rodbinski fondi	127.124	grof Harrach Oton	40.122
škofje, redovi	109.144	vitez pl. Metall Fr.	40.920
grof Sternberg	97.102	knez Colloredo-M. J.	39.616
knez Hohenzollern	95.216	vitez Ringhoffer	37.730
pl. Danek in Esse	91.817	princ Schönburg M. F.	37.630
knjeg. Khevenhüller	81.867	knez Windischgrätz	34.567
pl. Schebek Adolf	76.679	grof Palfy pl. E. J.	34.815
grof Kolovrat K.	76.460	vit. pl. Hildebrandt O.	33.710
grof Khuenberg V.	72.022	vit. Weiss pl. F. A.	31.350
vitez Dobrzensky A.	69.575	Macenauer Emer.	31.212
Fiedler E. in F.	67.203	grof Deym Fried. dr.	28.545
vitez Wartenberg	61.765	vitez Quitt pl. Quentin	27.500
knez Paar Karl	58.767	Hamernik Lorenz	27.500
knez Turn-Taxis	57.530	grof Hartenstein-Sch.	27.500
viteza Daubek J. in E.	55.907	grof Schönborn Karl	27.500
vit. Nadhorny O. in E.	53.452	grof Taaffe Heinr. dr.	27.500
grofi Czernin I. F. i. E.	52.442	Schwarz R. in Eug.	27.500
princ Kroy M. in R.	52.030	grof Waldstein E. K.	27.500
Goldschmiedt Otilija	49.857	baron de Baux K. B.	27.500
Milner Ana	49.060		

V Moravski:

Dreher Anton	189.560	vitez Baratto D. dr. R.	47.792
grof Haugwitz H.	113.145	rodbinski fondi	45.952
knez Liechtenstein	118.305	grof Magnis	41.480
grof Seilern-A. F. K.	68.335	vitez Lobkowitz R.	36.547
princez. Löwenstein	64.210	vitez Wazda pl. K. A.	36.394
knez Calatto et S. S.	57.560	grof Podstatzky L.	35.310
grof Waldstein W. J.	62.617	grof Kalnoky A.	34.980
grof Wrbn A. R.	56.145	vitez pl. Biedermann	33.137
m. grof Pallavicini A.	52.586	grof Blankenstein I.	30.250
grof Mitrosski Vlad.	48.400	grof Chorinsky E.	29.397
grofica Attems Ana	53.680	vitez Dalberg F.	27.922

V Sleziji:

grof Larisch Mönich	184.470	Michler Albert	52.703
rodbinski fondi	143.385	grofica Thun H.	33.000
grof Wilczek Hans	118.085	Heisig Reinhold	32.420
grof Bellegarde F.	61.379	Nemški viteški red	27.500

Na Gališkem:

55 rodbin, oziroma oseb, ki imajo več kot 2000 hektolitrov kontingenta	6,626.069
83 rodbin, oziroma oseb, ki ima med 1000 in 2000 hektolitrov kontingenta	3,151.671

Skupaj vsako leto K 14,488.847

Ta seznam pa še ni popoln, kajti vlada varuje ta imena kakor kako državno tajnost. Manjka še 12 žganjarn iz Češke, 11 iz Moravske in 15 iz Slezije. Od teh gospodov sedi v gosposki

zbornici 27 iz Gališke, 5 iz Šlezije, 12 iz Moravske in 26 iz Češke. Tako dobe letno 1,127.000 kron bonifikacij iz davkov, ki jih plača avstrijsko ljudstvo. Na ta način smo izdali od leta 1880. eno milijardo kron. Povrh pa zahtevajo ti gospodje sedaj, ko se predlaga povišanje davka na žganje, še junktim med tem povišanjem in povišanjem davka na pivo in vino v alpskih deželah.

In nič boljše ni z davkom na vžigalice. Tu si je izmislil finančni minister Zaleski nov trik. Ker ve, da je ta davek najnesimpatičnejši, ga ne misli sam predložiti, ampak dobil bo poslanca, ki bo stavil tozadevni predlog. Namerava se povišati ceno škatljice vžigalic za 2 vinarja. S tem se torej dosejanja cena podvoji, ter bo plačalo prebivalstvo na ta način osemnajst milijonov kron. Posrečilo pa se je tudi že vladi, da je takorekoč monopolizirala izdelovanje vžigalic na dve tovarni, tako da lahko mirno pričakujemo povišanja cene vžigalic tudi od te strani.

Posebno občutljivo bo pa povišanje osebne dohodnine. Dočim se po Steinwenderjevem predlogu namerava povišati osebna dohodnina šele od letnih 10.000 kron dohodkov naprej, se že čujejo glasovi iz gosposke zbornice, da ne bo odobrila takega davčnega načrta, če se povišanje ne prične že pri najnižji stopinji! Že sedaj ni izvedena osebna dohodnina progresivno. Že sedaj plačujejo velekapitalisti, baroni in grofje razmeroma mnogo manj kot trgovec ali uradnik. In če se finančni odsek uda tej grožnji gosposke zbornice, si bodo ti gospodje, ki so vedno tako patriotični in radodarni — kadar gre za tujo kožo in iz tujih žepov — odvalili skoro ves davek raz svoje rame ter ga bodo naprtili zopet meščanu in kmetu, trgovcu in obrtniku, uradniku in delavcu.

Povrhu pa namerava vlada predlagati tudi še prisilni vpogled v trgovske knjige v to svrhu, da bi se tudi vinar ne mogel odtegniti davku. Kot mazilo za to naravnost nečuvno zahtevo pa misli uvesti nekako amnestijo za vse one, ki so dozdej zamolčali kak dohodek.

Medtem torej, ko se nam bo potom davkov podražil vsak grizelj, je položaj naše trgovine naravnost obupen. Na Češkem in Moravskem, v stredišču naše tekstilne industrije, se dela le še po štiri dni na teden. Dohodki so se zmanjšali torej

PODLISTEK.

Kmet Jur in njegova kura.

Dragi gospod urednik! Precej Save je že poteklo proti Belgradu, odkar Vam nisem pisal. Včasih sva se menda že tikala, seveda le takrat, kadar si nisva imela nič važnejšega pripovedovati. In takrat, če se ne motim, tudi še niste nosili na svojih vizitnicah imponujočega imena: „odgovorni urednik Save“.

Pred Vami naj se skrjuje vse!

Vi morate imeti milijone!

Že desetletja urejujejo Savo na vse mogoče načine, — inženirji, vodne komisije, naš žlahtni deželni odbor, deželna vlada, zasebniki, ribiči, mlinarji, tovarnarji in vsi taki in podobni, katerim Sava kaj prinese ali odnese. Pazno sem zasledoval že desetletja to početje, toda niti v sanjah mi ni prišlo na misel, da se bo leta Gospodovega 1913. znašel med slovenskim ljudstvom junak, ki si bo upal prevzeti uredništvo in še celo odgovorno uredništvo Save. Vsa čast Vam! Klobuk doli pred Vami!

Pač morate imeti glavo na pravem mestu, seveda tam, kjer imajo drugi ljudje namesto glav buče. Oprostite mi, prosim seveda ne, ker kmet Jur ne prosi rad, če izrečem dvom, da Vi nalogi,

katero ste si nadjali, ne bodete kos. Savo urediti od Triglava skozi celo rimsko Kranjsko in mažarsko hrvaško-slavonsko deželo — ne, ne, tega ne bodete zmogli, stavim, in če treba se tudi na glavo postavim — tega ne bodete zmogli!

Poglejte, tudi drugi gospodje so se že trudili, da bi Savo uredili; tam doli pod Šmarno goro se jim je tudi posrečilo, nad Šmarno goro so tudi že poizkušali, pa jim ni šlo. Poglejte na primer gospode pri deželnem odboru. Tudi ti gospodje imajo milijone v rokah, ne en milijon, deset in še več milijonov imajo, pa kolikor vem, do danes še niso bili toliko neprevidni, da bi prevzeli odgovorno uredništvo Save. Saj še sploh uredništva Save niso začeli.

Počasi se žaba zakolje, pravi star in tudi uvaževanja vreden pregovor; ta pregovor so imeli najbrže tudi gospodje pri deželnem odboru v mislih in zato so prevzeli pri Završnici, pritoku Save, odgovorno uredništvo in — bodite prepričani, od tam bo njim in nam svetila večna luč — — —

Lejga vruga babjiga! Nikar mi ne zameri, če Ti pove, kaj se mi je zdajle primerilo.

Moja Mica, moja žena, moja ta stara, saj jo poznaš, klepetuljo, je stala tiho, kakor močerad v luži, za menoj in brala, kaj Ti pišem. Da bi jo Ti videl — iztrgala mi je pero iz roke, — zato pišem sedaj s svinčnikom. — Mica, moja boljša polovica,

je šla v svinjak svinje pretepat, ker nočejo zreti, — „Boš že videl, odkod ti bo svetila večna luč“ — je začela, — „tebi brezvercu iz pekla; hudiči bodo tvoji angelčki!“ je rekla in vpila, da sem se bal, da steklo popoka v oknih. „Meni si rekel, da mu boš pisal, kako si ozdravel, zdaj pa pišeš čenče, — le hitro mu piši, kako sem te jaz ozdravila, jaz, jaz, brez mene bi ti že zdavnaj svetil večni peklenški ogenj!“ Da ustrezem Mici, moji ljubeznjivi ženici, — Bog Ti daj obilo sreče pri uredništvu Save, — dovoli, da Ti opišem moje čudovito ozdravljenje.

Na Silvestrov večer je bilo, menda zadnji večer lanskega leta.

Jaz, hišni gospodar, sem vrgel po večerji volu še malo sena in odšel za ozarami, tja doli na vas k Pimperlinu, kjer so vezvali starega Gubra, ali pravzaprav zapijali tisto, kar mu je v tem letu ostalo čistega dobička od taroka. Izprva sem prisedel prav kraj mize, in čim več je bilo vina, tem bližje sem se pomikal. Pili smo, pili, drug drugega hvalili, živijo in . . .

Na novega leta dan zjutraj, ko je moja ljuba Mica prišla z lučjo v hlev kravo molzt, sem ležal med volom in kravo in reči moram, da že dolgo nisem imel tako mirne noči, kakor je bila ta.

Ne bom Ti popisoval kaj in kako se je nadalje godilo, le to še vem, da smo vsi štirje, vol

za celo tretjino. In še ta delavni čas je mogoč le raditega, ker je v vseh drugih državah industrija tako zaposlena, da ne more več sama biti kos vsem naročilom, vsled česar oddajamo mi naše izdelke na Angleško, Nemško in Holandsko.

Na Gališkem in na Ogrskem je trgovina popolnoma uničena in podjetnikom ni več mogoče vzdržavati tovarn. V vseh podjetjih se počiva v pondeljkih in delavni čas traja mesto 11, le 7 ur na dan.

Še slabše je pa v stavbni obrti. Omenili smo že, da so vlagatelji, iz strahu pred vojno, dvignili svoje prihranke. Raditega zopet hranilnice in banke ne morejo več dajati stavbnim podjetnikom in hišnim posestnikom potrebnega kredita, ali pa je ta kredit tako drag, da ga ne zmore nihče. Hranilnice so poskočile za $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ odstotka. Še dražji je pa hipotekarno manj varni kredit. Slučaji so bili, da se je plačalo za stavbni kredit 15—18 odstotkov. Na ta način se naravnost ubija stavbinsko podjetje. Prenehalo se je z gradnjo pričetih stavb in gradbe, ki so bile že nameravane, so se opustile. Uničenje tega obrta pa upliva na druge. Pogin preti tudi že opekarnam in tovarnam za železne okove. Da se mizarji, tesarji in ključavničarji pri tem ne počutijo najbolje, je samoobsebi umevno.

In ta kriza se razširja vedno bolj. Imamo sicer zakon, ki pospešuje stavbinstvo, da se pride v okom občutnemu pomanjkanju stanovanj. Znižal se je hišno-najemniški davek za nove stavbe in ustanovil se je fond za preskrbo stanovanj, ki bi naj stavbinskim zadrugam preskrbel cenejši kredit. Toda kaj pomaga znižanje hišno-najemniškega davka, če dobi stavbeni podjetnik kredit le za oderuške obresti. Kaj koristi tudi fond za preskrbo cenih stanovanj, ako ne morejo stavbinske zadruge vzlic varnosti dobiti cenene hipotekarene kredite. Naravna posledica tega sistema mora torej biti pomanjkanje stanovanj in v daljnem razvoju podraženje stanovanj.

In tako toži vse križem o zastajanju industrije, o zastajanju kmetijstva, o zastajanju trgovine in obrti. Vse toži o neznosni draginji — in to povsem opravičeno. Naša vlada pa v teh tako resnih in težkih časih nima druge skrbi, kot nalagati nove davke. Pač še eno skrb ima! Namreč, ali se bo tudi z vso dostojnostjo in vsem ceremonijelom pozdravilo s srbske strani avstrijsko zastavo, ki je vzplapolala zopet na konzulski palači v Prizrenu.

Naše težkoče.

Iz Škofje Loke.

Redka so ona mesta na Slovenskem, ki bi jih bili naši klerikalci zavzeli s tako lahkotnim volilnim bojem, kakor se je to žalibog zgodilo z našo Škofjo Loko! O priliki zadnjih občinskih volitev se je sicer v obeh taborih jela že razlegati bojna fanfara. Pri tem pa so se klerikalci resneje pripravljali na boj, kovali so svoje načrte noč in dan in cele mesece pred volitvami živo agitirali, kajti vredno se jim je zdelo žrtvovati čas, delo in denar v dosego tega, kar danes smatrajo za svoje posestno stanje.

Ali pa se jim tudi izplačuje, da danes po svoji volji in nemoteno gospodarijo z mestnim premoženjem in z — dokladami naših davkoplačevalcev?

Ne bodemo raziskovali vzroke one, rekli bi neopravičljive brezbriznosti naših vodilnih naprednih mož povodom teh volitev, dasi bi jih lahko naštelili mnogo. Zadostuje naj, da konstatujemo kot

jaz, krava in Mica debelo gledali, in če se ne motim, je gledala Mica najbolj debelo.

„Mica, ljuba Mica,“ pravim, „pomagaj mi, mene je prizadelo!“

In glej čudeža, Mica mi je verjela! „Kako se ti jezik zapleta, ali te je na jezik tudi? O, ti moj Bog, da nisem mogla iti ponoči gledat kje si, kako bi te bila lahko vol ali krava pohodila. K doktorju bo treba v Kranj, takoj te peljem tja; treba hitre pomoči, če ne, ne boš nikoli več za nič...“

Veruj mi, dragi moj, Mici je bilo mnogo na tem, če bi ne bil več za nič; saj poznaš ženske.

Pomagala mi je, toda mene niso hotele nositi noge. Privleče me iz hleva in posadi na tnalno pred vežo. Nato odhiti v hišo, prinese mojo nedeljsko kamižolo in mi jo, hočeš nočeš, obleče, sebi je tudi povezala na glavo nedeljsko ruto in opran predpasnik. Brez besedi privleče izpod kozolca kimpež, ali kakor pri Vas pravite, gare ali cizo, vrže nanj malo slame, skoči še enkrat v hišo, pomoči se z blagoslovljeno vodo, pol skodelice jo prinese ven in jo vrže meni v obraz, naredi velik, prav misijonski križ, zapelje kimpež tik pod mene, prime me za padzduho in me položi ne preveč narahlo na dvokolesno vozilo.

S strahom vprašam: „Mica, kaj pa misliš?“

Brez odgovora upreže se Mica v vojnice in šlo je po hribu navzdol naprej in naprej...

V dobrih dveh urah sva bila v Kranju. Rad

gotov čin to, da smo se naprednjaki zadnjih občinskih volitev popolnoma vzdržali. Če smo pri tem ravnali prav ali ne, to je pa drugo vprašanje.

Kmalu bo preteklo leto, odkar vladajo klerikalci na naši občini. Zato je kolikor toliko umestno, da že zdaj nekoliko pogledamo na to preteklo delo. Kaj pa so nam v tem času klerikalci koristnega storili? Toliko kot nič! Radi tega raste celo med samimi klerikalci nezadovoljstvo in nevoljnost proti našemu mestnemu odboru. Pametni volilci obeh strank so edini v tem, da je klerikalnim demagogom šlo edino za vnanji efekt in da jim je resno in občekoristno delo bilo le — postranska stvar! Naprednjaki že takrat nismo piškavega oreha dali za njihove prazne obljube, danes so do tega spoznanja prišli tudi razsodnejši klerikalni volilci in v bodoče pa bodo še bolj!

V zabavljanju čez naprednjake so pač bili njihovi klerikalni agitatorji nedosežni. Danes, ko pa le-ti sede na stolčkih, ki so jim jih pripravili njihovi volilci, so seveda tili in skromni, kakor da bi premišljevali, kako izpolniti svoje takratne obljube. Saj že vsak otrok ve, da ni nič lažjega, kakor predlagati in zahtevati vse mogoče in nemogoče naprave, če se pri tem ne nosi nikake odgovornosti. Toda kako se take stvari dosežajo, vidijo naši klerikalci sedaj, ko se ne upajo ganiti niti z mezincem!

Tudi naprednjakom ne bi delalo posebne težkoče, ako bi jim bilo treba vstrezati mnogotereim željam volilcev, seveda pri obilno razpoložljivih sredstvih. Toda naša občina teh sedaj še nima. In ako se hoče kaj večjega storiti, tedaj to ne gre brez povišanja doklad, oziroma brez deželnih, državnih ali drugih podpor. Omenjamo le tolikokrat nam obljubljeno novo cesto na kolodvor, ki nam jo hoče sedanji občinski odbor izposlovati, da ne naštejemo še drugih za povzdigo našega mesta prepotrebnih naprav!

Gotovo nam naprednjakom ne more biti irrelevantno če vidimo, da na našem magistratu odloča o usodi Škofje Loke izmed sedanjega občinskega odbora mnogo neznatnih mož, brez skušenj in pravega pojmovanja o pametnem občinskem gospodarstvu. Naj li je mari dovolj že to, da so klerikalci „sami med seboj“ in da jih naprednjaki ne motimo v njihovem — „koristem delu“ za blagor občine?

Pa tudi za naše napredne meščanske volilce ne bi bilo napačno, ako se do prihodnjih volitev večkrat vprašajo:

Ali naj tako nezdrave razmere ostanejo tudi po dveh letih, ko bo treba izbrati nov — občinski odbor?

POLITIČNI PREGLED.

O novem zdravstvenem zakonu

proti nalezljivim boleznim je obravnavala zadnje dni državna zbornica, ker ga ji je vrnila gosposka zbornica v popravo. Zakon ima gotovo dober namen, ki ga bo po mestih večinoma tudi dosegel. Za deželo bo pa precej neprijeten, ker se bo kmetško prebivalstvo le težko privadilo strogim, četudi koristnim določbam. Pa tudi raznim šikanam prenatčnih birokratov izpostavlja zakon prebivalstvo.

Mali finančni načrt

še zmiraj ni mogel dozoreti v finančnem odseku. Dobiti je treba pokritje za izdatke, ki jih nalaga že sprejeta službena pragmatika za uradnike. Pa

bi bil dremal med potjo, vendar nisem upal, včasih sem prav milo zajecal, in čim bolj sem ječal, tem hitreje je stopala Mica. Tam pred Staro pošto srečava policaja — ura je bila pol devetih.

„Kaj pa vozite, mati?“ vpraša.

E, moža je prizadelo, kje so pa tisti doktor, ki ljudi zdravijo — ne, tisti ta jezični, ta pravi človeški doktor?“

„Le peljite po trgu in poprašajte, ga boste že dobili.“

Ko je šel mož, čuvaj javnega miru in reda, od kimpeža, je godrnjal: „Ko bi vse, kar jih je sinoči prizadelo, hoteli voziti k zdravniku, bi imeli danes več voz in kimpežev v Kranju, kakor na Martinov semenj.“

Srečno je našla Mica doktorjevo stanovanje, a gospod doktor ne stanuje pri tleh.

Mica obriše potno čelo in mi pomaga z vozila. Težko je šlo, mene niso hotele držati noge, žeja, uprav peklenska žeja me je mučila. O, s kakšnim veseljem bi bil skočil k Peterčku na pol litrčka. — Mica me je vlekla zasopla po stopnjicah. V čakalnici me položi na lep pleten stol, kako milo sem gledal na pipo vodovoda. Kmalu po deveti uri pride prijazni gospod doktor. Bil sem, hvala Bogu, prvi na vrsti.

„Kaj je z Vašim možem?“

Moja dobra Mica je pripovedovala na dolgo in široko, kaj in kako. Milo sem gledal učnega

tudi dežele morajo dobiti sredstva, da med drugimi vsaj nekoliko zboljšajo učitelstvu neznosno gmotno stanje. Toda malo je upanja, da postane načrt zakon, ker ima v zbornici veliko nasprotnikov. Položaj je tem slabši, ker grozi zopet rusinska obstrukcija ravno finančnemu odseku. Pogajanja glede rusinskega vseučilišča so se namreč med Rusini in Poljaki — ne brez kriyde vlade, kakor trde Rusini — razbila. Pa tudi Čehi napovedujejo boj finančnemu načrtu. Mladočehi pozivljajo češke poslance, da naj izstopijo iz vladne večine, in naj ne glasujejo za mali finančni načrt. S tem hočejo prisiliti vlado, da se resno potruji doseči na Češkem redne razmere.

Volilna reforma na Ogrskem.

Lukacs je spravil sedaj s svojo volilno reformo vladajočo stranko na Ogrskem v hudo stisko. Nihče ni ž njo zadovoljen, najmanj seveda slovenski narodi in pa socijalni demokrati, ki groze s splošno stavko, da z gospodarskimi sredstvi pritisejo na vlado. Da se vladajoča stranka vzdrži na krmilu, mora zginiti Lukacs in njegova volilna reforma. Nekateri so mnenja, da mu bodi naslednik slaboznani, neodkritosrčni Khuen. Toda njegova volilna reforma bo še bolj nazadnjaška. Imenuje se tudi bivši ministrski predsednik Wekerle, ki naj reši Ogrsko iz stiske. Bil je baje zadnje dni že v avdijenci pri cesarju in prestolonasledniku. Ker pa o njem sploh ni znano, kakšne nazore da ima glede volilne reforme, pač ni pričakovati, da bi se z uspehom lotil ogrske krize.

Nemški državni zbor

in nemška vlada se ne razumeta. Tako je izrekel državni zbor dne 30. t. m. kancelarju nezaupnico. Poljaki so stavili v nemškem državnem zboru predlog, da se naj izreče državnemu kancelarju zaradi razlaščevanja Poljakov nezaupnica. Predlog je bil sprejet. Za nezaupnico so glasovali Poljaki, katoliški centrum in socijalni demokrati. Da je izrekel državni zbor vladi nezaupnico, se je zgodilo v Nemčiji prvokrat. Je pa še ena sporna točka med vlado in državnim zborom. Nemška vlada zahteva povišanje vojske na suhem. Ker pa ima ta predloga iste nasprotnike, kakor v prejšnjem slučaju, se ne bo moglo dobiti pokritje za to predlogo. Če zbornica odkloni to predlogo, bo vlada razpustila državni zbor in uporabila to njegovo vojaštvu nasprotno stališče pri volitvah proti socijalnim demokratom.

Mirovna pogajanja.

Mirovna pogajanja v Londonu so balkanski zavezniki razbili, ker ni upanja, da bi nova turška vlada ustregla zahtevam balkanskih držav in ker kratka, energična vojska poprej dovede do zaželenega miru. Balkanski zastopniki se pripravljajo na odhod iz Londona.

Premirje so odpovedale

balkanske države dne 30. t. m. ob 7. uri zvečer tako, da se začne po pogodbi o premirju iznova vojska v pondeljek ob 7. uri zvečer. Turki imajo malo upanja, da zmagajo. Njihova vojska je slabo preskrbljena z orožjem, živem in drugimi potrebščinami. Med vojaki je nastal popolen razdor. Prišlo je baje celo do krvavih pobojev med pristaji sedanje in prejšnje vlade. To nekako potrjuje dejstvo, da se je pripeljalo zadnje dni več sto ranjecev izpred Čataldže v Carigrad. Turški častniki raje hodijo na dopust zabavat se

gospoda in on, hvala mu, razumel me je, za kar mu bom vse večne čase hvaležen. „Veste, mamica,“ pravi, „bolezen vašega moža je zaenkrat huda, toda nevarna ni; da se bolezen ne shujša, treba mu dati za enkrat eno dobro kuro, vzemite tale recept, pojdite v lekarno, in mu dajte, naj pije po previdnosti. — Upam, da bo ozdravel, in če ga še kdaj napade, imejte recept pri rokah.“

„Gospod! Dedec pravi, da ga strašno žeja in jezik se mu zapleta.“

„Za žejo mu kupite pol litra vina takoj v Kranju in če bo prosil, še enkrat med potjo.“

Mica plača. — „Z Bogom.“

Pri Peterčku sem popil pol litra nebeškega dolenjca, pojedel tri žemlje in eno pošteno juhico in Mica ravno tako. Iz lekarne mi prinese zdravila, precejšna, s travo opleteno flaško, z napisom „Cognac“.

Vsa vesela in srečna me je peljala moja ljuba Mica po veliki cesti. Na Visokem pri Kovaču podrla sva še en liter dolenjca. — Muzal se je Jaka moji boleznici, ko ga je Mica vprašala: „Jaka, kaj misliš, ali bo še za kaj?“

„Bo, bo, samo postreči mu moraš!“

Srečno pripeljala me je Mica pod noč, do smrti upehana, domov, skrbno me spravila v posteljo, in med tem ko sem jaz s pipcem vrtal zamašek iz steklenice z napisom Cognac, je Mica po naročilu zdravnikovem davila našo najboljšo kuro.

v Carigrad, kakor da bi pripravljali vojsko za nadaljni boj. S tako armado je pač težko zmagati zlasti, če ima nasprotnik dobro pripravljeno armado, ki je vajena zmagovati.

Vojna se bo nadaljevala.

Vojna se bo nadaljevala najprej pred Odrinom in na polotoku Galipoli, potem šele pred Čataldžo. Vrhovno bolgarsko poveljstvo je sklenilo, da tuji vojaški atašeji in vojni poročevalci raznim listom ne smejo na bojno polje. Balkanski zavezniki so edini in bodo skupno nadaljevali vojno. Tako bodo najlepše dokazali lažljivost nemških listov, ki ob vsaki priliki naglašajo, da se zavezniki kregajo med seboj. Prav lahko je res mogoče, da se ne strinjajo v posameznostih, n. pr. glede vprašanja naj li pripade Bitolj, Ohrida Srbiji ali Bolgariji, v glavnih zadevah so edini. Toda tudi glede nespozumljenja v posameznostih so poskrbeli. Če bi se namreč zavezniki ne mogli pogoditi med seboj, odloči sporna vprašanja posebna komisija, ki jo sestavijo velesile tripelentente. Prepričani smo, da slovanski nasprotniki prezgodaj triumfirajo. Pač pa soglasje med velesilami ni nič kaj trdno. Morda jih zadnji dogodki prisilijo, da se zopet tesneje strnejo in tako ohranijo evropski mir, ki stoji na zelo šibkih nogah.

Turški odgovor.

Turška vlada je odgovorila na spomenico velesil dne 30. m. m. ob 5. uri popoldne. Odgovor se glasi bolj ugodno, kakor je bilo pričakovati. Mejo med bodočo Bolgarijo in Turčijo naj tvori reka Marica tako, da dobe Bolgari odrinsko predmestje s kolodvorom, Turki pa obdrže trdnjavo Odrin z grobovi sultanov. Glede egejskih otokov zahtevajo Turki štiri pred Dardanelami ležeče otoke za se, o ostalih pa naj odločujejo velesile. Končno izraža odgovor upanje, da dobi Turčija pri velesilah finančno pomoč, kakor so namignile v svoji noti, poslani Turčiji. S tem odgovorom balkanski zavezniki niso zadovoljni, kajti dr. Danev je izjavil v imenu vseh balkanskih delegatov, da brez Odrina in egejskih otokov ni sploh misliti na nadaljna pogajanja. Vdati pa se mora Turčija še pred začetkom novih operacij; kajti ko počí prvi strel, se zvišajo zahteve balkanskih zaveznikov.

Skrivno upanje,

da se vendarle sklene mir brez zopetnega preli-vanja krvi, nudi še štiridnevno premirje, ki ga morebiti porabi turška vlada za nov predlog, ki ponudi Bolgarom to, kar zahtevajo. Potem bi se pogajanja nadaljevala, drugače bodo pa zavezniki brez pogajanja n a r e k o v a l i Turčiji mir, kakor se je izrazil grški ministrski predsednik Venizelos.

Z revolverjem.

Dočim se bojuje Bolgarska s Turki, je ta trenotek porabila prav spretno Rumunija, da pade Bolgarom zahrbtno za vrat. Prišla je z zahtevo, da ji mora Bolgarija odstopiti zemljo od vasi Turtukia, ki leži 10 milj od Silistre ob Donavi, do Baltšika ob Črnem morju. O teh zahtevah se vrše sedaj pogajanja med rumunskim poslancem Mišu in dr. Danevom.

Narodno-gospodarstvo.

Davek na vžigalice.

Konec

§ 11. Kdor prodaja vžigalice, ima to naznaniti finančni upravi najmanj 14 dni po uzakonitvi tega načrta. Ako pa bi začel prodajati vžigalice kasneje, ima to naznaniti vsaj 48 ur pred začetkom prodaje. Prodaja je podvržena finančni kontroli. Prodajalec mora vsak čas dovoliti finančnemu organu, da preišče zalogo ter ima dokazati, kje dobiva vžigalice in za koliko so obdačene. Prodajalci vžigalice imajo tudi voditi o dobavi in prodaji posebne sezname, kojih razpredelba se določi naredbenim potom.

§ 12. Podjetja, v katerih se izdeluje le vžigalna žica ali škatljice za vžigalice se morajo naznaniti ter so pod finančno kontrolo.

§ 13. Prestopke teh predpisov se kaznuje, ako v tem zakonskem načrtu ni drugače zaukazano, kakor določajo določila kazenskega zakona o dohodarstvenih prestopkih. Posebno pridejo tu v poštev ona 19. poglavja. V Dalmaciji pa se kaznuje prestopke teh predpisov po zakonu o prestopkih užitninskega davka.

§ 14. Denarne globe ima plačati podjetnik tovarne za izdelavo vžigalic tudi tedaj, ako ni sam odgovorni voditelj podjetja. Za neodgovornega se ga smatra le tedaj, ako so bile vžigalice poneverjene ali ukradene.

§ 15. Ako se kaznuje podjetnika radi opu-slitve določil § 11, se ima vzeti za podlago kazni oni davek na vžigalice, ki odpade na množino vžigalic, katerih se ni naznanilo.

§ 16. Ako je plačati davek na vžigalice s prilepljenjem davčnih znamk in se uporablja v to svrhu že rabljene ali ponarejene znamke, se zapade kazni. Istotako se kaznuje oni, ki take za-voje stranjuje ali prodaja. Vžigalice, ki se jih najde brez davčnih znamk, ali ki imajo ponarejene

znamke, ali so sploh brez njih, zapadejo zaplembi brez ozira na to, čegave so, ali ako se je uvedlo radi tega kazensko postopanje ali ne.

§ 17. Doba, v kateri zastara tak prestopek se določi od 1—3 let.

§ 18. Prestopeke, katere se ne kaznuje po tem zakonu in opuščanje tozadevnih predpisov, se kaznuje z globo 4—100 kron.

§ 19. Finančnega ministra se pooblašča, da obdači tudi one vžigalne tvarine, ki jih ne omenja § 1 tega zakonskega načrta. Visokost tega davka je določiti z ozirom na določbe § 2. naredbenim potom.

§ 20. One zaloge izgotovljenih vžigalic, ki so dne 1. junija 1913 v prometu, je naknadno obdačiti. Tega obdačenja so izvzete one vžigalice, ki so v privatni lasti, toda samo tedaj, ako davek ne presega 1 K. Kdor poseduje 1. junija 1913 zalogo vžigalic, ki se ima obdačiti, ima to naznaniti najkasneje do 3. junija 1913 finančnemu uradu. Dovoliti mora, da se zaloga uradno določi, ter ima plačati naknadni davek. Ta točka velja pa samo tedaj, ako se zakon razglasi tekom meseca februarja.

Posestniki tovaren za vžigalice imajo najkasneje v štirih tednih naznaniti zalogo vžigalic finančnemu uradu ter dovoliti, da se določi njih množina.

Ostali odstavki tega paragrafa določajo prihodne določbe za prodajalce in preprodajalce ter kazni za prestopke teh določil od 4—200 kron.

§ 21. Navedeni zakon stopi, ako se ne določi drugače, v veljavo 1. junija 1913.

Na tedenski semenj v Kranju, dne 27. jan. 1913 se je prignalo: 167 glav dom. govedi, 5 telet, 83 prešičev in 2 ovcí. — Od prignane živine je bilo za mesarja: 10 glav eomače govedi in 83 prešičev, — Cena od kg žive teže: za pitane vole 88 vin., za srednje pitane vole 84—86 v., za nepitane vole 78—80 v., za teleta 1 K in za pitane prešiče 1 K 20 v.

Tržne cene

na tedenskem semnju v Kranju, dne 7. jan. 1912:

Pšenica	100 kg	K	23.50
Rž	" "	"	22.—
Ječmen	" "	"	20.—
Oves	" "	"	21.50
Koruza stara	" "	"	21.80
Koruza nova	" "	"	18.50
Ajda	" "	"	24.—
Proso	" "	"	21.—
Deteljno seme	" "	"	170-180
Fizol ribničar	" "	"	25.—
Fizol koks	" "	"	30.—
Grah	" "	"	48.—
Leča	" "	"	48.—
Pšeno	" "	"	30.—
Ješprenj	" "	"	28.—
Krompir	" "	"	5.80
Mleko 1 l	" "	"	—20
Surovo maslo	1 kg	"	3.50
Maslo	1 "	"	3.—
Govedina I.	1 "	"	1.80
Govedina II.	1 "	"	1.72
Teletna I.	1 "	"	2.—
Teletna II.	1 "	"	1.80
Svinjina I.	1 "	"	2.—
Svinjina II.	1 "	"	1.80
Prekajena svinjina I.	1 kg	"	2.20
Prekajena svinjina II.	1 "	"	2.—
Slanina I.	1 "	"	2.—
Slanina II.	1 "	"	1.70
Jajca	7 kom.	"	—40

DOPISI.

Jeseniške novice.

Kapacitete. „Volite može Slovenske Ljudske Stranke, ki imajo srce za obrtnika in delavca!“ S takimi sirenskimi glasovi so vabili klerikalci pri zadnjih občinskih volitvah nevedne volilce v klerikalni tabor. Da so porabili vsa dovoljena in nedovoljena sredstva, da dobe občino v svoje roke, je itak samobosebi umevno, saj se je celo na Dunaju pralo klerikalno volilno perilo. Naj pa svet še izve, kako imenitno rešujejo sedaj klerikalci obljube, dane obrtnikom, kmetom in delavcem. Da bi ubogi gostilničarji ne imeli preveč posla, so ustanovili poleg konzuma tudi klerikalno gostilno. O tem, kaj se počenja v tej gostilni, ki stoji pod farovškim varstvom, smo poročali že zadnjič. Zapeljani delavci, ki pohajajo dan za dnevom to klerikalno beznico, se tolažijo s tem, da dobe ob bilanci odstotke od deňarja, ki ga izdajo za pijačo. „Le gostilničarjev ne v odbor“, so vpili pred volitvami, a sedaj so sami odprli prostor, od koder se razširja v najobilnejši meri pijančevanje. A tudi drugače kažejo klerikalci vročo ljubezen do revnega ljudstva. Něk klerikalni veljak je najel občinskega reveža, da mu dva dni snaži in prazni greznico. Za to težavno delo mu je dal naravnost grofovsko plačilo, celih trideset krajcarjev ali 60 vinarjev. To je samo en slučaj. Nebroj bi jih še lahko našeli, ali za danes naj zadostuje. In kako so letali okrog kmetov po Rovtah in Hrušici! Kako so se jim prilizovali in jim obetali deveta nebesa, samo da so izvabili

iz njih glasovnice. Danes pa jim je kmet samo še predmet zasmehovanja in zasramovanja in ni še dolgo tega, ko je prišel priprost kmetič v izključno klerikalno gostilno ter zahteval četrt vina. Dobil je pa četrt — jesiha. Kmetič, nič hudega sluteč, pokusi pijačo, navzoči klerikalci pa prašnejo v glasen smeh. No, kmet je bil pametnejši kot presita klerikalna gospoda, molčal je, vstal in odšel. Pa bo že prišel čas, ko se bo kmet smejal in kislo držali se bodo drugi. Da bode slika popolnejša, naj še omenimo, da je tudi jeseniški krajni šolski svet docela klerikalen, ki ima tako učenega predsednika, da je odposlal neko pismo, v katerem se odpoveduje službi, krajnemu šolskemu svetu. Mož je čevljarski mojster in menda izdeluje vsem odbornikom krajnega šolskega sveta čevlje. Ta vzorni predsednik je tako samozavesten, da prošnje, ozir. dopise, naslovljene na krajni šolski svet, rešuje brez vednosti odbora, kar sredi ceste. Ali vsaka stvar trpi le nekaj časa. Zato pa, Jeseničanje, krepko na delo že sedaj! Naj ne bo hiše, kamor bi ne zahajalo naše gorenjsko glasilo „Sava!“ Podpirajmo društveno časopisje; klerikalno hinavščino pa vrzimo tja, kamor spada.

Tovarniška godba. Svojo godbo je hotel imeti kaplan. Zato se je ruvalo in nagajalo toliko časa, da je bila tovarniška godba razpuščena. Posledice pa občutijo sedaj najbolj delavci-godbeniki. Prej so še zaslužili precejšnje svote, sedaj pa, od kar je po zaslugi klerikalcev razpadla godba, marsikdo pogreša zaslužek, ki ga je imel pri godbi. Ali kaj jim je mar, če bivši godbenik proklinja „Ajmoht“. Da ima le kaplan svojo „musko“, pa je vse dobro.

Veselica pevskega društva „Sava“, ki se je vršila v nedeljo, dne 26. t. m., je zopet pokazala, da društvo vživa splošne simpatije. Velika dvorana „pri Jelenu“ je bila prenapolnjena. Ob zvokih marljivega orkestra g. Modreta je rajala mladina do ranega jutra; med odmori pa so pevci podelili lepe pesmi. V moralnem oziru je društvo doseglo lepe uspehe in iste, tako upamo, tudi v gmotnem oziru.

Občni zbor Jeseniškega „Sokola“ ki se je vršil v nedeljo, dne 19. t. m. dopoldan, je bil nadvse dobro obiskan. Točno ob 10. uri je brat starosta Humer, otvoril občni zbor. V svojem krasnem nagovoru je osobito izražal veselje da so se bratje v tako obilnem številu udeležili občnega zbora, to je samo dokaz, da so vsi napori sovražnikov sokolske ideje zaman. Pozval je brate naj ne zabijo, da je letošnje leto jubilejno leto Slovenskega Sokolstva, izraža željo, naj z novim društvenim letom vzplamti tudi novo podvojeno navdušenje in požrtvovalnost za sveto Sokolsko stvar, da bodemo lahko rekli po slavnostnih dnevih: jeseniški Sokol ni in ne bode zadnji v slovenski Sokolski armadi. Iz poročila brata tajnika posnemamo, da je društvo v preteklem letu imelo eno vrtno veselico združeno z javno telovadbo, ki je vsestransko dobro uspela, dalje da se je društvo korporativno udeležilo pogreba br. Kunsteljna v Radovljici, izleta gorenjskih Sokolskih društev v Begunji in Sokolske olimpijade na Bledu, društveni odbor je imel v preteklem letu 12 sej, vršila so se 4 dobro obiskana predavanja in več bratskih sestankov in civilnih družabnih izletov, ki pa so vsi imeli strogo sokolski značaj, število članov se je sicer skrčilo od 64 na 50, a to naj nas ne straši, marveč naj nas izpodbuja k še krepkejšemu delu. Naše geslo v bodočem jubilejnem letu naj bode: kdor ni z nami, je proti nam. Kdor Slovan ta Sokol. Brat blagajnik poroča da je imelo društvo v preteklem letu nad 2 tisoč prometa, društveno premoženje ob koncu leta v inventarju in gotovini znaša nad tri tisoč kron. Brat načelnik poroča, da je v 77 telovadnih urah telovadilo 70 telovadcev, polaga bratom na srce naj marljivo posečajo telovadbo, da si ohranimo na telovadnem bojišču tisto mesto, ki smo si ga priborili v Škofji Loki 1. 1911. naprej, nazaj nikakor. Pri volitvi so bili izvoljeni: starosta br. Lovro Humer, podstarosta br. J. Ravnik, tajnik br. Janko Ravnik, blagajnik br. Rudolf Oswald, odborniki bratje Drago Ažman, Fran Hlebajna, Emil More, Peter Sitar, Rado Čap in Matija Sušnik, namestnikom br. Lovro Ravnik, Alojzij Petrič in Fran Nagode, računskim preglednikom br. Špicar, Lilek in Sladnik, delegatom na zvezni občni zbor Lovro Humer in Jože Ravnik, za župni občni zbor Ažman, Sušnik in Ravnik Janko. Želeč društvu v novem društvenem letu novih lavorik in novih uspehov, zaključí br. starosta občni zbor. Na zdar!

Iz Poženka. Gospodarji v Poženku se ob nedeljah večkrat zbiramo. Pomenjukujemo se razno in po stari gorenjski navadi, si privoščimo tudi požirek „grenkega“. In tako nas je neko nedeljo obiskal tudi prijatelj Janez ter nam ponujal nek les na prodaj. Veseli njegovega prihoda, mu ponudimo glažek, a on se odreže: „Žganja sem se sedaj odvadil, ko imam opraviti samo z vinom. Tudi me žena Mica takoj spozna, če ga le pokusim. Pa tudi tako „gajsten“ nisem več. Tako si mrzel, gotovo si žganje pil, mi pravi.“ „Lahko piješ vino,“ upade Piber, „saj si čez tri grunte kurator in gospodarškar štirim gospodarjem.“ „Veste, možaki,“ odgovori Janez, „to kuratarstvo me pa peče. Ne želim giniti najhujšemu sovražniku. Saj sami veste, koliko

imam opravila s tem poslom. Za tistih par kron, ki so mi jih obljubili, mi jih pa gleda na prste kar deset. Saj mi Mica vedno pravi: „Ubogaj me, Janez, pa pusti vse vkup, boš videl, da boš še nesrečen“. No, saj jaz svojo Mico vse ubogam, ampak v tem pa hočem imeti le svojo glavo.“ „Kdor ne uboga, je brez boga,“ pravi Piber. „Vsi tvoji predniki so bili že nesrečni, pa boš tudi ti. Dobro si zapomni, Janez, kaj ti porečem.“ Janez pa, ki mnogo ve, se odreže: „Saj to sam vem, da me opeharijo, kjer le morejo; samo da jim zastoj delam, denar mi pa sproti vzamejo. Saj Jančeta itak nič ne opravljam, le denarjev vedno rabi. Dokler se je vozil na Brnike, je bil tam kuhan in pečen, sedaj pa, ko je to minilo, ga imam pa jaz vedno za petami. Kurator pri takih ljudeh zasluži krvavo vsak krajcar.“ Vkljub Micini prepovedi, ga je Janez dobro vlek. Postal je zgovoren in končno menil: „Čeprav drevi za pečjo spim, bom pa jaz dal za polič, saj mislim, da ga potem ne bomo več skupaj pili.“ „Pusti to,“ ga nagovarja sosed, „nikar ne delaj tlake zastoj. Vrzi jim celo stvar pred noge; naj drugi, na primer Janče, prevzame ta posel. Saj tišči vedno nos v vso stvar. Sicer ga sodišče ne mara, ker je že pokazal, kaj zna, a morda pa vendar gre.“ „Mico bom ubogal, pa vse skupaj pustil; bom vsaj enkrat brez skrbi. Še posušil se bom same jeze. Potreben pa tudi nisem te časti, če se to more imenovati čast.“ In pili in pogovarjali smo se naprej . . .

Iz Mavčič. Tukaj smo imeli 18. t. m. ogled za šolsko poslopje na licu mesta in so se izrekli moške za praktično šolo. Zidala se bo za tri razrede. Obsegala bo dva razreda, eden se bo pa porabil za gospodinjski tečaj, tako da se bo naša deca že v mladosti naučila gospodarstva in gospodinjstva. Čudno pa se nam je zdelo, da je bilo navzočih tako malo mož. Tudi g. glavar je vprašal župana, kako da jih ni. Župan pa mu je rekel, da je vsem možem ustno sporočil dan ogleda. Pozneje smo pa izvedeli, da se je župan g. okrajnemu glavarju zlagal, ker ni možem nič sporočil. To je zlobnost, da si upa župan okrajnemu glavarju lagati v obraz. Vobče pa ima naš župan čudne nazore. 19. t. m. je bila občinska seja. Predložil se je občinski račun za leto 1912. in vršile so se volitve v krajni šolski svet. Tudi to pot ni sklical vseh mož k seji, tako da seja ni bila sklepna in so morali iti po namestnika, da so mogli sklepati. Povemo mu pa, da bomo preskrbeli, da ne bo več delal na ta način. Saj je sam prepričan in mi drugi še bolj, da ni za župana. Saj je županski stolček zavzel le na ta način, ker je rekel, da bo županoval za letnih 400 kron. Zdaj pa že hoče 600 kron na leto. Ali občinski moške te plače pač ne bodo povečali. — Tudi gostilničarji mu niso všeč. Zakaj — ne vemo. Saj tudi sam rad malo pogleda v frakelj. — Svetujemo torej našemu Franceljnu, da postane vendar že pameten, če je to še mogoče; drugače naj jo pa rajše popiha v hrbe!

Smartno na Štajerskem. Prišel je k nam Vaš neustrašeni list „Sava“ in prav radi smo ga sprejeli, še rajši pa čitali. Vidi se že sedaj, da bo list v korist kmetu in revnemu delavstvu, ki si mora v potu svojega obraza služiti vsakdanji kruh. Neustrašena „Sava“, pojdi svojo pot, po kateri si se namenila. Bodi sobrat slovenskega naprednega časopisja. Bodi tako odločen, kakor je odločen „Glas Svobode“, ki izhaja v Chicagi. Tudi omenjeni list je resnično potreben in koristen. Tako želimo tudi tebi, „Sava“, da bi v polnem obsegu razkrivala vse, kar dosedaj še ni razkritega. Gotovo se bode zavedno ljudstvo tem bolj organiziralo in prvi bomo na polju narodnega čtiva; „Sava“ pa bo kras in procvit Gorenjske kakor tudi vsega slovenskega ozemlja. — Pozdrav in obilo sreče!

Zavodni Savinčani.

Slavnostna seja Narodne čitalnice.

V sredo, ob 1/2 9. uri zvečer se je vršila slavnostna seja Narodne čitalnice v društvenih prostorih, na dan ko je preteklo 50 let od prvega rednega občnega zbora. Nepričakovano velik poset iz vseh slojev meščanstva ter vseh naprednih društev in korporacij mesta Kranja, je pričal jasno, kako dobro zna širše občinstvo ceniti pomen Narodne čitalnice za Kranj. Dvorana je bila slavnostno ozaljšana in se je jela polniti še pred določeno uro. Nebroj odličnega meščanstva je prihitelo, da se pokloni jubilariki. Med drugim so počastili s svojo navzočnostjo prireditev gg. deželni poslanec Ciril Pirc, gosp. župan Ferd. Polak, na čelu več drugih gospodov svetovalcev in odbornikov, veleindustrijalec gosp. Vinko Majdič, predsednik učiteljskega društva za kranjski okraj gosp. Fran Luznar ter člani odbora tega društva gospodična Janja Miklavčič in g. Vilko Rus; starosta Sokola z odborniki v kroju g. Janko Sajovic, podpredsednik godbe prost. pož. brambe g. Fran Holzacker, podnačelnik prost. pož. brambe z vsemi odborniki, gosp. Karol Depoli, predsednik podružnice slov. plan. društva g. prof. Anton Zupan, več gospodov profesorskega zbora tukajšne c. kr. gimnazije in mnogo gospodov vseh tukajšnih c. kr. uradov. Zastopane so bile v častnem številu tudi dame iz meščanskih krogov. Na odru je bila v ozadju za zelenjem postavljena godba in spredaj

se je zbral ves čitalniški odbor. Ko je odbor stopil na oder ter zavzel prostore, je intonirala godba pod vodstvom kapelnika Wlassaka „Naprej“ in vsi zborovalci so se dvignili pri prvem zvoku raz sedeže ter stojé poslušali to vseslovansko koračnico. Ko je odzvenel zadnji njen zvok, je povzel besedo predsednik čitalnice, g. Makso Fock, ki je v vznesenejši besedi najprej pozdravil navzoče in nato v razvitem govoru z navdušujočo besedo slavil 50-letno delo Nar. čitalnice ter nje zaslužne može in vsodbujal k nadaljnemu vstrajnemu delu na poti svobode in napredka. Viharen aplavz po koričanem govoru je pričal, da je govoril vsem iz srca in v srce. Nato je povzel besedo gospod deželni poslanec Ciril Pirc. V krasnih besedah, polnih lepih spominov, je orisal posamezne dobe Čitalnice ter se s humorjem spominjal posameznih dogodiljav, ki so bili odmev čiste harmonije med vsem takratnim naprednim meščanstvu. Poudarjal je, da je bila Čitalnica i v prejšnjih dobah popolnoma demokratična. Njegovim lepim, jedrnatim in gladkim besedam je sledilo bučno odobravanje. Na oder je stopil starosta Sokola brat Janjo Sajovic, ki je v glavnih potezah očrtal delo Čitalnice in slavil jubilariko kot mater vseh drugih narodnih in naprednih društev ter se ji zahvaljeval za usluge katere je vedno ob raznih prilikah izkazovala svojim sestricam kot vodnica. Imenom učiteljskega društva ki ima iste kulturne naloge kakor Čitalnica in ki tedaj kot dve sodelovki hodita ramo ob rani, je pozdravil in slavil Čitalnico gospod Fran Luznar, ki je orisal tudi trnjeva pota in težave in ovire, ki se probuji in napredku vedno in povsod stavljajo ter bodril k vstrajnosti in delavnosti. Imenom ženske in možke podružnice C. in M. družbe se je zahvalil gosp. Anton Šinkovec ml. Čitalnici za razne usluge, ki so jih bili razni odbori obeh podružnic tekom let deležni v gostoljubnih čitalniških prostorih. Imenom gor. sok. župe je pozdravil in čestital jubilariki ter opravičil zadržanega brata starosto notarja Marinčeka, brat tajnik Jos. Cvar. — Istotako se zahvali čitalnici podnačelnik Gasilnega društva g. K. Depoli in v imenu orkestra „Sloga“ gosp. Fr. Crobath. Nato je prevzel besedo g. predsednik in se iskreno zahvalil za dokaze simpatij in za dosedanje sodelovanje narodnih društev ter pozval vse navzoče, da naj tudi v bodoče ohranijo Čitalnici isto naklonjenost kakor doslej in tako krepko dvigajo narodni in napredni prapor kranjskega mesta! Po njegovi zahvali je godba intonirala „Sumi Marica“. Ko so odzveneli ti jugoslovanski zvoki, je prečital g. predsednik med tem došle brzojave in čestitke, tako pismo gospoda okrajnega glavarja Franca Schittniga, dopis Nar. čitalnice ljubljanske, brzojavko kamniške čitalnice, brzojavko Zdravka Novaka, ki kot star njen bojevnik ni pozabil na svečani trenutek, ter brzojavko A. Pučnika, ki je oviran po nujnih opravilih. Po prečitjanju teh pozdravov je intoniral naš vrli pevski zbor pod vodstvom g. pevovodje J. Šmigovca narodno himno, ki se je poslušala in pela stoje. Ko se je navdušenje, ki ga je izzvala slavnostna seja, ki je tako krasno uspela in ki je vsakogar navzočih navdušila za nadaljnje delo in vztrajnost, nekoliko poglelo, se je g. predsednik še enkrat zahvalil za lep obisk ter zaključil med splošnim živjivo slavnostno sejo. Nepozaben ostane ta večer vsakomur, kdor se ga je udeležil in vsakdo se je prepričal kako spoštovanje uživa naša jubilarika in kako ve napredno občinstvo ceniti zasluge, ki si jih je naša Čitalnica pridobila tekom let.

DNEVNE VESTI.

Nadvojvoda Rainer †. V ponedeljek od 5. uri popoldne je umrl na črevesni bolezni v visoki starosti 86 let nadvojvoda Rainer. Nadvojvoda Rainer je bil sin najmlajšega potomca cesarja Leopolda II., onega nadvojvode Rainerja, ki je bil od leta 1818.—1848. podkralj avstrijskih provinc v Italiji in ki je moral po milanskem vstanku zapustiti Lombardijo. Mati mu je bila princezinja iz vladarske hiše Savoyen in sicer sestra Karla Alberta. Rojen je bil dne 11. januarja 1827 v Milanu in leta 1852 se je poročil s hčerko nadvojvode Karla, nadvojvodinjo Marijo Karolino. L. 1852 je bil imenovan polkovnikom. Deloval je tudi politično in je bil l. 1857. poklican predsednikom stalnemu državnemu svetu, ki je deloma pripravljal, deloma presojal predloge ministrov. Že tedaj se je zavzemal za ustavno življenje in je tudi pred prestolom zastopal to svoje naziranje. Dne 26. februarja 1861. je bila izdana ustava in je bil nadvojvoda Rainer prvi ministrski predsednik na ustavni podlagi. Ko je to ministrstvo leta 1865. padlo, se je Rainer odpovedal aktivni politiki. Pozneje je bil poklican, da preustroji domobranstvo, pri čemur pa ni zamenjal svojih znanstvenih študij. Čez petdeset let je bil nadvojvoda kurator na čelu akademije znanosti in v vseh svojih nagovorih je pokazal, da visoko ceni znanosti in napredek. Tudi za umetnost se je zelo zanimal, posebno pa je pospeše-

val umetno obrt. Občeval je rad z učenjaki in umetniki, da je tako zasledoval napredek v znanosti in umetnosti. Nadvojvoda je bil skozinskoz svobodomiseln, ter se je z vsemi močmi bojeval proti pogubnemu vplivu jezuitov in cerkve sploh. Preminuli nadvojvoda si je pridobil toraj z svojim delovanjem častno mesto na kulturnem polju.

Podporno bolniško blagajno so si ustanovili v Kranju naši ljubi klerikalci. Ker se jim na noben način ni posrečilo dobiti v roke okrajne bolniške blagajne, so si ustanovili sedaj svojo. Čudimo se le nekaterim naprednim obrtnikom in trgovcem, da so se udinjali klerikalni stranki in ne uvidijo kam pes taco moli. Seveda bodo sedaj cvelele rožice našim obrtnikom, ko jih bode obdajal sijaj iz kranjskega farovža. **Delodajalci se pa opozarjajo, da ni nihče zavezan zavarovati se pri tej blagajni, ter ima svoje delavce zavarovane lahko še naprej pri okrajni bolniški blagajni.**

Nemška kultura. Pretečeno nedeljo je priredila slovenska čitalnica v Celovcu plesni venček v prostorih hotela Trabesinger. Pri prireditvi je sodelovala vojaška godba 17. pešpolka; udeležilo se je prireditve mnogo celovških Slovencev, mnogo Slovencev pa je prišlo tudi iz drugih krajev Koroške in deloma Kranjske. Nemcem je seveda to predsedalo in ker niso mogli drugače pokazati svoje jeze, zbornali so pred hotel več sto pouličnih razgrajacev. Začel je ta predstavitelj nemške kulture še pred začetkom veselice razsajati in tuliti pred hotelom, da bi preprečil veselico, toda Slovenci so ostali mirni in hladnokrvni. Ko so ti nemški razgrajaci uvideli, da s svojim pobalinskim nastopom ne opravijo nič, so začeli psovati in pljuvati na posameznike in na manjše slovenske družbe, ki so dohajale na veselico. Posebno korajžo pa so strelali ti nemški junaki nad ženskami. Samoobsebi razumljivo je seveda, da celovške mestne policije ni bilo nikjer, da bi napravila red in mir na ulici. Rajši se je skrila in od daleč opazovala, kako se rešuje nemški značaj Celovca, prišla je šele potem, ko je poulična drhal odišla, da aretira ako mogoče kakega Slovenca. Državna uprava naj se o tem dobro informira in naj to vzorno policijo podržavi, da dobe vsi državljani isto in enako varstvo tudi v nemškem Celovcu. Tako se je pokazal nemški „Edelvolk“ zopet v svoji pravi luči in vsak si lahko vstvari o njegovi kulturi svojo sodbo.

Napovedi za rentnino in osebno dohodnino za davčno l. 1913. predložiti bode pristojni davčni oblasti, (okrajnemu glavarstvu) letos izjemoma v času od 15. svečana do 15. sušca 1913, kakor je to razvidno iz razglasov na uradnih deskah. — Prejšnja leta je bil ta rok določen do 31. jan. — Ker se pa v državnem zboru ravno sedaj nekatere določbe zakona o osebnih davkih iz leta 1896 spreminjajo, katere bodo prevedoma že za l. 1913. stopile v veljavo, je finančno ministrstvo rok preložilo do 15. sušca t. l. Davkoplačevalci se v lastnem interesu opozarjajo, da ne vlagajo napovedi pred vzakonjenjem zgornjih sprememb, oziroma pred določenim rokom! Važnega pomena bo nameravana sprememba, vsled katere se premenljivi dohodki ne bodo več obdačili po povprečju zadnjih treh let, temveč v znesku, katerega so v pretečenem letu (1912) resnično dosegli! Potem takem ne bo pri obdavčenju med stalnimi in spremenljivimi dohodki nobenega razločka več! Umestno je tudi, ako v napovedi (morebiti na tretji ali zadnji strani, oziroma na posebni polji) vsak navede, koliko je imel 1. januarja 1913 družinskih udov (žena, v oskrbi davčnega zavezanca stoječi starši, otroci in vnuki, pastorki in rejenci tast in tašča, zet in sinaha). — Navesti je tudi mladoletne otroke in vnuke, če so začasno radi vzgoje, izobrazbe ali podobnih vzrokov izven doma. V smislu zakona o osebnih davkih stoje zgoraj imenovani družinski člani, če se nahajajo v očetovski oblasti ali dobivajo od njega prehrano.

Dela na državnih cestah leta 1913. Na državnih cestah kranjskega stavbenega urada, ki obsega politična okraja Kranj in Radovljico, se bodo izvršila v letu 1913 sledeča dela: a) na ljubeljski cesti: 1. Rekonstrukcija prepustka v km 47'0, preračunjena na K 5400.—; b) na korenski cesti: 2. Rekonstrukcija prepustka v km 37'4, preračunjena na K 1700.—; 3. Zgradba opornega zidu v km 57'2, K 1200.—; 4. Vzdrževalna dela na prepustku v km 17'8 in na mosteh čez Belco v km 42'2, v Gozdu km 48'0, na prepustku v km 53'8 in na Kobicevem mostu v km 55'4, preračunjena na K 3000.—; 5. Konzervacija mostu čez Pišenco v km 52'0 preračunjena na K 2500.—; c) Razen tega se bodo oddala: 6. dobava cestnega orodja za okrogli znesek K 110.—. Podjetniki, ki nameravajo staviti ponudbe glede razpisanih stavb, se vabijo oddati iste, opremljene s položnico c. kr. davčnega urada

v Kranju, glasom katere je ponudnik položil 5% vadij od ponujene svote in kolekovane s kolekom za 1 krono pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju najpozneje do 24. svečana 1913 ob 11. uri dopoldan. Za vadij se sprejemajo razven gotovega denarja avstrijski državni papirji, vložne knjižice hranilnic, osnovanih po hranilničnem pravilniku iz leta 1844, rentne knjižice c. kr. poštne hranilnice, bančna poroštevna pisma in izjemoma tudi menice. Ponudba se glasi lahko na eno ali več stavb in mora biti vpisana po vzorcu, navedenem v konkurenčnih določilih. Načrti, stroškovniki, splošni in posebni pogoji ter konkurenčna določila so v pogled pri vodstvu stavbenega okraja v Kranju.

XI. maškarada Sokola v Kranju „V Ameriki“. Dekorativna dela so končana in ako stopimo v dvorano, zagledamo pred seboj široko ulico velikega ameriškega mesta s svojimi nebotičniki v daljni perspektivi. Ako se obrnemo nazaj, zagledamo dve veliki ameriški trgovini v mogočni stavbi, ki je vezana z balkonom med seboj. Lepe girlande v ameriških barvah krase strop tako nežno in lično, da človek vspricho teh barv res prosto zasope. V prvi dvorani pa je postavljen krasen paviljon v ameriških barvah. Sioux, Apahi, Creeki in drugi Indijanci so dospeli z brzovlaki že do Ljubljane, da se popeljejo zvečer na maškarado. Angleži v svojem spleenu pa so sklenili velike stave, da prelete vkljub prepovedim na obeh straneh, z Wrigtovimi aeroplani laško-avstrijsko mejo, da se vdeže današnjega večera. Tudi Kamerun bo zastopan po enem ali več odposlancih. Da ne bi manjkalo Turkov in balkanskih zaveznikov, podaljšalo se je premirje do srede. Toda ne samo to, tudi ameriške poljane bodo zastopane po svojih pestrih cvetkah in lepo pisanih metaljčkih. Ker pa ne vemo, kaj še vse pride in ker nočemo izdati vsega tajno zaupanega, nasvetujemo slavnemu občinstvu, da naj si to zvečer samo ogleda in je zagotavljam, da bo gotovo z vsem zadovoljno. Predprodaja vstopnic je v trgovini F. Sajovica, na kar posebno opozarjamo maske, da se jim ne bo treba demaskovati. Kdor pa ni dobil vabila in bi rad prišel na maškarado naj se zglesi kar z dvema kronicama pri blagajni, pa bo stvar urejena. Vsem naj pa bo zvečer deviza: „V Ameriko“.

Prav ponižna prošnja do tukajšnjih mesarjev. S spoštovanjem podpisani preponižno prosijo velerodne gospode mesarje, naj blagovole že enkrat prodati tiste „pitance“, ki so jih nakupili v času največje živinske draginje. Škofjeloški mesarji so to že davno storili. — Pa brez zamere!

Lačenbergerarji.

Brzovlaki na gorenjski železnici. S 1. majem bodo pričeli voziti tudi na gorenjski železnici brzovlaki, ki se bodo ustavljali v Kranju, Podnartu in na Jesenicah. V to svrhu se je zgradila na kolo-dvoru v Kranju vodna postaja, katere rezervoar vsebuje 100 kubičnih metrov vode. Zgradila je istega stavbna tvrdka H. Dirnbök iz Gradca. Tudi se namerava kranjsko postajo preurediti in znatno povečati. Z julijem letos vpelje se tudi nov direktni brzovlak med Monakovem in Reko. Brzovlak bode vozil iz Monakovega preko Solnograda, Beljaka, Jesenic, Ljubljane, St. Petra v Reko. Vlak bode odhajal iz Monakovega ob 7:05 zjutraj in bode prišel ob 10:40 zvečer v Reko.

Zlata poroka. Redko slavje se je vršilo v sredo v Šenčurju. Mohor Anton in njegava žena (po domače pri Jerebu) slavila sta 50 letnico odkar ju veže zakonski stan. V cerkev odpeljala sta se v kočiji, krepka in čila sta stala ob krasnem nagovoru tamošnjega župnika v krogu svojih hčera, sinov, zetov in vnukov. Po končanem cerkvenem opravilu so se podali vsi, po številu 40 parov na ženitovanje v gostilno Jožefa Goloba, kjer so v družbi obeh slavilencev praznovali zlato poroko do noči. Mi pa kličemo slavilencema: Še mnogo let!

10letnico svojega obstoja je praznovala minoli teden tvrdka Peter Majdič „Merkur“ v Kranju. Trgovina se je v tem času svojega obstoja pod spretnim vodstvom jako razširila in postala obče priljubljena. Da bi vsevala i v naprej!

Namesto venca na krsto pokojne gospe Olge dr. Šavnikove je daroval dr. E. Globočnik 10 K za štrajkujoče delavce v Vevčah.

Pogreb g. Apolonije Ažman se je vršil v nedeljo 26. t. m. ob veliki udeležbi kranjskega občinstva. Pogreba se je udeležilo med drugimi telovadno društvo „Sokol“ v Kranju korporativno z zastavo. Naše sožalje težko prizadeti rodbini.

Volitev zastopnikov občin za sodni okraj Škofja Loka v c. kr. okrajni šolski svet se je vršila 30. januarja na uradnem dnevu v Škofji Loki. Volitve se je udeležilo 31 županov in občinskih svetovalcev. Izvoljena sta bila zastopnikom Mat. Mrak, dekan v Stari Loki in njegovim namestnikom Franc Uršič, župan na Trati.

Križe pri Trziču. Dne 28. januarja smo imeli tukaj obravnavo, da se določi plača organistu in cerkveniku. Župnik Zabukovec je najbrže računal, da se bodo obravnave udeležili samo njegovi kimavci, pred vsem oba cerkvena ključarja, ki se razumeta bolj na dobro župnikovo kapljico, kakor pa na cerkvene račune. V tej nadi je tudi izpustil iz napovedi o cerkvenih dohodkih vse polno prav izdatnih dohodkov, kakor darovanje sveč, najem-

ščino za cerkvene sedeže, dohodke od pokopališča itd., kar znaša vsako leto lepe stotake. Toda župnik se je pošteno vrezal. K obravnavi so prišli tudi možje, ki so župniku brali take levite, da jih bode pomnil. Zabukovcu je padlo srce v hlače in tako se je zgodilo, da ne bomo samo davkoplačevalci plačali organista in cerkvenika, temveč bode morala tudi cerkev iz svojih masnih dohodkov polovico prispevati.

Uravnava kamniške Bistrice. Stroški za uravnava kamniške Bistrice med Duplico in izlivom v Savo, so preračunjeni na 1.963.000 K. K tem stroškom morajo prispevati udeleženi posestniki vodnih naprav 15.704 K, neposredno udeleženi zemljiški posestniki 107.154 K, ostanek pa država in dežela. Da se zagotove prispevki in vzdrževanje vseh obrambenih zgradb, je potrebno v smislu zakona osnovati vodno zadrugo med prizadetimi posestniki zemljišč in vodnih naprav. Okrajno glavarstvo razpisuje v ta namen krajevno obravnavo na 30. jan. in naslednje dneve. Obravnava se prične v Duplici in se potem vrši na levem bregu Bistrice do njenega izliva v Savo in potem na desnem bregu od izliva do Duplice.

Nesreča. Na baron Bornovi žagi pri Sv. Katarini sta nalagala delavca Anton Kokalj in Jožef Gladek hlode. Vsled nepredvidnosti pa je zapičil Gladek Kokalju pri nakladanju hloda cepin v desno nogo in ga precej poškodoval.

Za „Gorenjsko Sokolsko Župo“ je daroval br. Josip Cvar 10 K mesto venca na grob gospe Apolonije Ažmanove. Živelci posnemalci!

Iz Žirovnice. Poštar je postal v Žirovnici g. Ivan Svetina, domačin, namesto v pokoj stopivše gđc. J. Kapelle.

Našel se je Alojzij Čebašek iz Trboj, o katerem smo v zadnji številki poročali, da se pogreša, v Nadgorici pri Ljubljani, kjer je uslužben pri nekem posestniku.

Volitev v okrajni šolski svet. Dne 27. t. m. se je vršila pri okrajnem glavarstvu volitev enega namestnika kmetskih občin kranjskega sodnega okraja v okrajni šolski svet v Kranju. Volitve se je udeležilo 48 županov in svetovalcev. Zastopnikom je bil izvoljen Blaž Zabret, posestnik in župan v Britofu, njegovim namestnikom pa Anton Koritnik, posestnik in župan v Cerkljah. Pri volitvi namestnikov je dobil tudi župan Ivan Molj v Vogljah 16 glasov.

Letošnji predpust je eden najkrajših in se konča že z 4. februarjem. Tako kratek predpust je bil nazadnje l. 1845 in bode zopet šele l. 2600. Skrajšati se zamore le še za en dan, namreč v slučaju da je velika noč 22. marca, toda taki slučaji so zelo redki. Leta 1818. je nastopil tak slučaj, ki pa se bode ponovil šele l. 2885. Tako kratkega predpusta nimamo v celem 20, 21 in 22 stoletju. Od vpe-ljave gregorjanskega koledarja je bil najzgodnejši pustni torek 3. februarja leta 1598, 1693, 1761 in 1818 in bode odsedaj 4. februarja l. 1913, 2600 in 2972; 3. februarja 2285, 2353, 2437, 2505, in 3. febr. leta 2008, 2169, 2659, 2752, 2847. V celi dobi od l. 1845 do l. 2285, torej skozi 440 let, je letos najkrajši predpust. Ravno tako redki so najdaljši predpusti, t. j. v onih letih ko je Velika noč 25. aprila in pustni torek 9. marca. Leta 1886 je bil tak dolg predpust, ki pa se bode ponovil šele leta 1943 in potem bode treba čakati zopet do l. 2038.

Seja vodovodnega odbora za Kranj in okolično dne 27. januarja 1913. Navzoči so bili: 4 zastopniki za občino Šenčur, 2 zastopnika za občino Predoslje, 1 zastopnik za občino Voglje in 3 zastopniki deželnega odbora. Kranjski župan in predsednik tega odbora, g. Ferd. Polak, otvori sejo in konstatira sklepčnost. Nato prečita odlok deželnega odbora, s katerim se je ustanovil vodovodni odbor in ki določa, da je vsakokratni župan mesta Kranj obenem tudi predsednik tega odbora. Potrebno pa je, da izvoli odbor izmed sebe blagajnika, ki je pri tem podjetju neobhodno potreben, ker mora vsako soboto izplačati delavce in vsak mesec vodovodnega nadzornika. Na kar je bil soglasno izvoljen blagajnikom g. Fr. Krenner, obč. svetnik in posestnik v Kranju. Pisarniške posle in knjigovodstvo bo pa opravljal tukajšnji občinski tajnik. O računskem zaključku za leto 1910, 1911 in 1912 poroča g. Ciril Pirc ter navaja, da izkazuje koncem leta 1912 dohodkov K 100441 in izdatkov K 814633 tedaj končnega primanjkljaja od vseh treh let K 714192. Na predlog g. Ivana Zabreta je bil računski zaključek soglasno odobren. Gosp. M. Fock pa poroča o porazdelitvi skupnih stroškov, oziroma primanjkljaja, katerega imajo glasom odloka deželnega odbora pokriti udeležene občine po tem-le ključu: Občina Kranj 58%, občina Šenčur 21%, občina Predoslje 14%, občina Voglje 7%. Koncem leta izkazani primanjkljaj se po tem ključu pokrije tako-le: občina Kranj plača K 414231, občina Šenčur K 149980, občina Predoslje K 99987 in občina Voglje K 49994. Porazdelitev primanjkljaja se na to soglasno odobri. O prošnji vodovodnega nadzornika Josipa Frena, poroča g. Fran Šavnik. Sklene se, da se ga zavaruje proti nezgodi pri zavarovalnici v Trstu in pri bolniški blagajni v Kranju. Za kolo se mu da letna pavšalina K 50.—. Ako bo zaradi nujnih del ostal celi dan na progi, se mu prizna dnevna K 2.— na dan. Preskrbi se mu delavnico, potrebno orodje in

materijal za popravo hišnih, kakor tudi glavnega vodovoda. Za popravo zasebnih vodovodov se tozadevni računi plačajo le pri županstvu v Kranju. Vodovodnemu pazniku se nabavi službeno uniformo. Slučajnosti. Tvrđki Franc Dolenc se podaljša rok za napravo vodomera na svojem dvorišču do 15. marca 1913. Na predlog g. Antona Pičmana se dovoli nabaviti za vas Britof 40 m cevi in 1 nastavk. In na predlog g. Cirila Pirc se v principu sklene, da se ves prazen prostor v Čemšeniku pogozdi. Zasaditi je smreke in v skalah mecesen. Pogozditev se razdeli na štiri leta. Nadalje se tudi sklene postaviti vodomere obrtnim podjetjem v Kranju kakor tudi v okolici, ker porabijo preveč vode. Na županstva se pošlje prepoved, da je pri javnih vodnjakih prepovedano prati perilo in pomivati posodo. Pri rezervoarjih se bo napravila svarilne napise. Javni vodnjak na Hujah se bo dal popraviti.

Zadnje vesti.

Finančni odsek.

Finančni odsek je dokončal razpravo o splošnih določilih reforme dohodninskega davka. Meščanski poslanci so predlagali raznovrstne odbitke pri odmeri dohodarine, da kar najbolj olajšajo imovitnim slojem davčno breme; tako je češki poslanec Viskovsky predlagal, da se odbije pristojbina pri izročitvah zemljišč med sorodniki, dalje anuitete za amortizacijo hipotečnih dolgov (!). Češki poslanec Modráček je ponovil socialno demokratično zahtevo, da se odpravi davčna prostost cesarskih apanaž in oficirskih gaž. Sedaj uide dohodninskemu obdačenju na leto 11 milijonov dvornih apanaž in 84 oficirskih gaž, kar pomenja za državno blagajno letno izgubo 5 milijonov kron. Glasovanje o drugi skupini paragrafov bo na prihodnji seji v torek.

† Dr. Kronawetter.

Bivši demokratični poslanec dr. Kronawetter je umrl včeraj, star 75 let.

Vojna.

Savov je poslal Mahmudu Ševketu sledečo depešo: „Dimotika, 30. januarja. Njega ekscelenci vrhovnemu poveljniku cesarske otomanske vojske naznanjam po Vaši ekscelenci, da je pogajanje v Londonu prekinjeno in mi je čast javiti, da se v zmislu 4. paragrafa zapisnika o premirju štiri dni po tem naznanilu, to je v pondeljek ob 7. uri zv. prično vojne operacije. Savov, vrhovni poveljnik bolgarske armade.“ — Mahmud Ševket je odgovoril, da je vzel naznanilo na znanje.

Odgovornost.

Porta je poslala turškimi poslanikom okrožnico, ki jim nalaga, naj naznanijo vladam, pri katerih so akreditirani, da je balkanska zveza prekinila pogajanje v Londonu in odpovedala premirje, ne da bi bila počakala na odgovor Turčije. Vsled tega je turška vlada prisiljena storiti vse potrebne ukrepe, da varuje čast in obstanek turškega naroda in odkazuje vso odgovornost za prihodnje dogodke balkanskim državam.

Tri grške ladje potopljene?

„Berl. Zeit a. M.“ poroča, da je mornariško ministrstvo v Carigradu izdalo sledečo objavo: „Turška križarka Hamidije, je pri otoku Astropolia napadla štiri transportne ladje z grškimi četami ter je tri potopila, četrto pa nagnala na beg. Zmagovita križarka je poklicana nazaj, da podpira operacije turške armade na Galipoliju.“

Priprave turške armade.

Vlada je naznanila pokrajinskim oblastvom, da je premirje odpovedano in da bi izpolnila svojo dolžnost. Vlada upa, da odobri prebivalstvo njene ukrepe in poziva oblasti naj skrbe za red in pazijo, da se ne bodo raznašale lažnjive govornice.

Enver beg gre v Berlin.

Enver begu je preместitev na prejšnje mesto v Berlinu dovoljena.

Listnica uredništva:

Naročnik iz Križev: Ker anonimno, v koš! — Vse cenjene dopisnike prosimo, da malo potrepe. Nabralo se nam je namreč toliko gradiva, da ga ni mogoče priobčiti takoj. Počasi pride vse na vrsto.

Oddati je ceno v mesečni abonma:

Slovenski Narod

Laibacher Zeitung

Grazer Tagespost

Kavarna Jäger, Kranj

Razno.

Straža ob železnici povožena. V Lugošu na grskem je stal ob železniškem mostu nadomestni rezervnik Stefan Berta. Ker ni pazil, ga je stroj ližajočega se orijent-ekspresnega vlaka prijel ter ga treščil ob železni steber mosta. Pri tem se mu je razklala glava, truplo pa je padlo pod sledeče vagone, ki so je popolnoma razmesarili.

Poizkušen atentat na nadvojvodo. Iz Barcelone se poroča, da je nek blazni človek streljal na nadvojvodo Ludovika Salvatorja, ko se je izprehajal na balearskih otokih. Strelji so nadvojvodo lahko ranili in usmrtili neko guvernanto.

Čez Alpe z zrakoplovom. Minolo soboto je preletel aviatik Bielovucic Alpe z zrakoplovom. Več dni je čakal na boljše vreme, dokler ni v soboto ob 1. uri opoldne vendar poizkusil polet. Vzdignil se je v Briegu kakih 2000 metrov visoko ter se izkrca po 25 minutah v Domodosoli na Laškem. Bielovucic je drugi, ki je preletel Alpe. Prvi je bil Chavez, ki pa se je tako prestrašil, da ga je zadela kap.

Pet vojakov ustrelil. V Nevesinjah je narednik 7 stotnije 18 pešpolka, ki je nastanjen v baraki, Ivan Ršadek vstrelil pet tovarišev. 19. t. m. je prevzel opoludne službo. Po 4. uri popoldne je šel v sobo za moštvo, vzel puško ter 8 magazinov ostrih patron. Od moštva so bili samo štirje

vojaki doma, ki so sedeli okrog mize. Hipoma pa se je vlegel Ršadek na tla, komandiral: „Einzelfeuer“ ter jel streljati na svoje tovariše. Prestrašeni so hoteli bežati, a bilo je že prepozno, samo enemu se je posrečilo uteči, medtem, ko so se trije zgrudili mrtvi. Ko je prišlo več drugih vojakov na pomoč, jih je sprejel blazni s streljanjem. Medtem je pričelo streljati tudi moštvo. Tako se je menjalo nad 80 strelcov. Na ta način je ustrelil še pet vojakov in štiri težko ranil. Pri streljanju je zadela krogla tudi na stropu visečo petrolejko, ki se je vnela ter barako zažgala. Ko so drugo jutro preiskali pogorišče, so našli Ršadeka popolnoma užganega. Tudi škoda, ki jo trpi vojaški erar je precej velika.

Zahvala.

V težkih dnevih boleznin in prebritke izgube naše nepozabne soproge, oziroma matere in stare matere, gospe

Apolonije Ažman roj. Šlibar

27

dobili smo od vseh strani premnogo dokazov iskrenega sočustvovanja, kar nam je lajšalo globoko žalost.

Vsem dragim prijateljem in znancem, kateri ste se nas spominjali v naši boli in ste prišli predrago pokojnico tako častno spremit na njenem zadnjem potu, se presrčno zahvaljujemo.

Posebej pa še izrekamo zahvalo blag. g. dr. Edvardu Šavniku, za njegov neumorni trud, častiti duhovščini v prvi vrsti preč. g. kaplanu V. Sitarju za tolažila sv. vere, slav. telovadnemu društvu „Sokol“ v Kranju, sl. meščanstvu in končno ljubim sorodnikom, ki so okrasili krsto pokojnice s cvetjem.

Izkazano nam sočustvovanje nam bo tešilo žalovanje in nam ostane nepozabno, kakor spomin na predrago pokojnico.

V Kranju, 1. svečana 1913.

Žalujoči ostali.

23—3

prodaja

Najboljši češki premog
iz Tegetthofove jame v Mostu (Brüx)

veletrgovina „Merkur“
Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

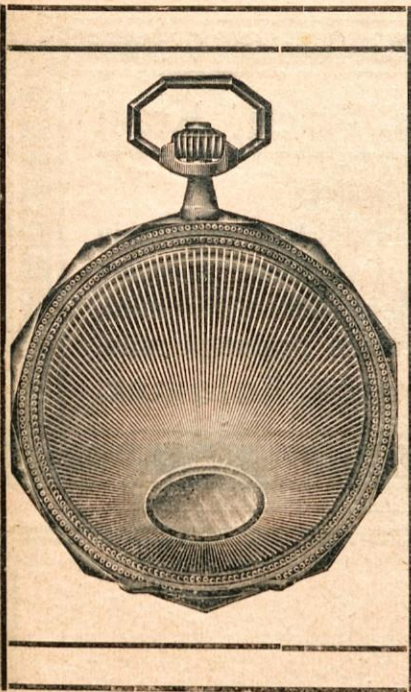
4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 700.000.

Rezervni zaklad
nad K 700.000.

7—5

Ivan Levičnik
 urar in trgovec v Kranju.
 Velika zaloga
 Najcenejša in srebrnine.
čimanskih daril
 Cene brez konkurence.
 Postrežba
 solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik
 okrožni zdravnik in zobozdravnik in
Fr. Holzhacker
 konc. zobotehnik
v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža,
 je slavnemu občinstvu vsak delavni
 dan od 8. ure zjutraj do 5. ure po-
 poldne in ob nedeljah od pol 8. ure
 zjutraj do 11. ure dopoldne, izven ve-
 likih praznikov na razpolago.

16 52-5

Vinska veletrgovina
Rudolf Kokalj, Kranj

17-5

Priporočam svoja
 izvrstna, zajamčeno pristna
 dolenska, štajerska in istrijska
vina
 v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, vin v ste-
 klenicah in mineralnih voda.

LJUBLJANA
Kavarna Prešeren

8-5

Priporočam vsem Ljubljano obiskujočim Go-
 renjcem svojo na novo urejeno kavarno.
 Biljardi, vsakovrstni časopisi.
Karel Polajnar :: Ljubljana.

Tiskarna „Sava“ v Kranju.

Vizitke, poročna naznanila, zavitke, pisma,
 račune, bolete, jukste, vabila, lepaki, posmrtnice,
 cirkularji, troškovniki, letake, trgovske karte,
 knjige v vseh velikostih, brošure, časopisi ter sploh
 vsa v tisk. stroko spadajoča dela v eni ali več barvah
 izvršuje hitro in lepo.

Priporoča se velezaloga
 galanterijskega, norimberskega, modnega blaga in pletenin
A. Adamič, Kranj

15-5

Velika zaloga
 posamentarije, konfekcije, perila, kravati, steznikov,
 klobukov, čepic, toaletnega blaga, bižuterije, kranjskih
 izdelkov, otročjih vozičkov, kovčegov, šolskih potrebščin,
 papirja i. t. d. Molitveniki, moleki, venci, verižice in vse
 druge potrebščine za birmo.
 Lastna izdelovalnica damskih pasov. Modni salon damskih
 klobukov i. t. d.
 Postrežba točna in solidna. Cene najugodnejše!

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otročjih vozičkov.**
 Najraznovstnejše **špecerijsko blago.**

Kolodvorska restavracija
 priporoča

vedno sveže **Budejeviško pivo**
 ter pristna vina in dobro kuhinjo

4 52-5

Umetna gnojila

kakor 18-5

**Tomaževa žlindra,
 kajnit in kalijeva sol**

prodaja po zelo nizkih cenah
 veletrgovina z železnino in špecerijskim blagom
Merkur, Peter Majdič, Kranj

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-5

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila.

Stearinske sveče. Kolomaz.

Pozor!

6-5

Podpisani se najudaneje priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi v izdelovanje

vsakovrstnih čevljev

najnovejše oblike po meri. Naroči se lahko tudi pismeno, če se naznani številko dolgoti in širjave. Lahko se pa pošlje tudi že rabljen čevlj. Vsako v moji delavnici izdelano obuvalo se **prilega, je elegantno in trpežno.** V zalogi pa imam tudi že

izdelane čevlje.

Cene nizke in točna postrežba. Naročnikom se stara obuvala dobro in hitro popravijo.

Mnogo zahval. pisem na razpolago.

Ivan Potočnik

Glavni trg, Kranj.

3 13-5

Delikatese!

Z. Krajnc - Kranj.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj.

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznано najboljši dalmatinski portland cement

„Salona“

za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje.

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

12-5

Samo 1 teden!

Velika

prodaja ostankov!

Samo 1 teden!

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss

10 4-5

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-5

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³ / 4⁰ / 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.